

БЕЗМЕРНО СЧАСТЛИВ. О АДВЕРБИАЛНЫХ ВЫКЛАДНИКАХ
WYSOKIEGO STOPNIA INTENSYWNOŚCI EMOCJI
W JĘZYKU ROSYJSKIM I POLSKIM

БЕЗМЕРНО СЧАСТЛИВ. ON ADVERBIAL MARKERS
OF THE HIGH LEVEL OF EMOTIONS IN RUSSIAN AND POLISH

ZOFIA CZAPIGA

ABSTRACT. The paper is devoted to adverbial markers of the high level of emotions in Russian and Polish. The following types of intensifiers are analysed: *очень, безмерно, крайне, невероятно, невыносимо, необыкновенно, несказанно, сильно, смертельно, страшно, ужасно, чертовски, чрезвычайно; bardzo, nieprawdopodobnie, niewiarygodnie, niezmiernie, niezwykle, ogromnie, okropnie, piekielnie, potwornie, straszliwie, strasznie, szalenie*. They express the level of emotional intensity in a way that is above average. They refer to the emotional state named by an adjective or a participle, an adverb (predicative), or a verb. Most of them serve to intensify both positive and negative emotions.

Keywords: intensity, intensifier, emotion, adverb, Russian language, Polish language

Zofia Czapiga, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów – Polska, zczapiga@wp.pl

Emocje są językowo zróżnicowane pod względem intensywności, od najsłabszych do najsilniejszych, np. *rozdrażnienie – złość – wściekłość – furia* [Apresjan 1994: 9-10], a te z kolei dodatkowo mogą być określane różnymi intensyfikаторami. Kategoria intensywności uważana jest przez wielu lingwistów za kategorię semantyczną zajmującą miejsce pomiędzy kategorią jakości a ilości [zob. m.in.: Егорова 2009: 224-226; Григорьева; Родионова 2004: 300-313; Straś 2008]. Zbliża się ona do kategorii miary, komparatywności i gradualności, jednak odróżnia ją obecność komponentu ekspresywnego. Intensyfikacja służy bowiem do wydzielenia jakiegoś desygnatu (pojęcia, obiektu) spośród jemu podobnych w drodze subiektywnego ujmowania miary cechy, jakości, stanu, różniącej się od normalnej [Родионова 2005: 154-158]. Intensywność bywa przedstawiana w postaci skali. S. A. Grigorjeva [Григорьева] wyróżnia trzy stopnie: mały stopień, normę i wysoki stopień, co niejako pokrywa się z klasyfikacją R. Grzegorzczukowej [Grzegorzczukowa 1975: 80]: wysoki stopień, średni / przeciętny i mały / niewielki stopień cechy [zob. także Кржижкова 1974: 124; Wołodźko 1984: 80]. Taką mia-

ra można mierzyć intensywność stanów psychicznych człowieka będących reakcją subiekta na bodziec niezależny od jego woli [Zmarzer 1985: 39].

Przedmiotem niniejszego szkicu są wykładniki wysokiego stopnia intensywności przeżywanego stanu emocjonalnego w języku rosyjskim i polskim. Materiał empiryczny został dobrany z internetowych korpusów językowych [*Национальный корпус русского языка; Narodowy Korpus Języka Polskiego*].

Typowym, neutralnym wykładnikiem wysokiego stopnia natężenia emocji jest adverbium *очень / bardzo*, natomiast szeroko używane są synonimiczne przysłówki¹ nacechowane emocjonalnie i stylistycznie: *безмерно, крайне, невероятно, невыносимо, необыкновенно, несказанно, сильно, смертельно, страшно, ужасно, чертовски, чрезвычайно; nieprawdopodobnie, niewiarygodnie, niezmiernie, niezwykle, ogromnie, okropnie, piekielnie, potwornie, przekropnie, straszliwie, strasznie, szalenie* itp. Wyrażają one taki stopień intensywności emocji, który w istotny sposób przewyższa normę. Sens ‘stopień powyżej normy’ odnosi się w obu językach do stanu emocjonalnego nazwanego:

– przymiotnikiem lub imiesłowem², np. *очень взволнован, влюблен, доволен, рад, раздражен, счастлив, удивлен, безмерно благодарен, влюблен, рад, счастлив, безгранично рад, счастлив, бесконечно рад, весел, счастлив, огорчен, безумно благодарен, влюблен, расстроен, счастлив, крайне взволнован, доволен, опечален, рад, счастлив, удивлен, невероятно влюблен, рассеян, невозобразимо приятное состояние, невыразимо обрадован, рад, счастлив, необыкновенно рад, расстроен, счастлив, несказанно весел, доволен, оскорблен, рад, счастлив, удивлен, неслыханно поражен, счастлив, сильно взволнован, удивлен, слишком весел, взволнован, влюблен, возбужден, возмущен, восхищен, доволен, испуган, рад, раздражен, счастлив, удивлен, смертельно оскорблен, страшно нервный, несчастлив, обижен, поражен, рад, ужасно рад, расстроен, счастлива, чересчур спокоен, чрезвычайно встревожен, доволен, заинтересован, несчастлив, рад, расстроен, счастлив, чрезмерно возбужден, доволен, злой, мрачен, озабочен, рад, рассеян; **bardzo** рад, smutny, (nie)szczęśliwy, przestraszony, wesoły, zadowolony, zdenerwowany, zły, **absolutnie** zachwycony, **bezgranicznie** zakochany, **całkiem / całkowicie** szczęśliwy, uspokojony, zadowolono-*

¹ Leksykon synonimów jest bardzo zróżnicowany: rosyjskie słowniki internetowe podają różną ich liczbę, np. 157 synonimów *очень* (<http://synonymonline.ru>), a pełny słownik synonimów języka rosyjskiego nawet 192 (<http://словарь-синонимов.рф>). Natomiast polski internetowy słownik synonimów odnotowuje aż 354 synonimy *bardzo*, lokalizując je w 65 grupach znaczeniowych (<http://synonim.net>) (08.08.2017).

² Wszystkie przytaczane połączenia pochodzą z zasobów internetowych, przy czym w niniejszym szkicu w większości przypadków ujednolicona została forma rodzajowa członu nadrzędnego – podawany jest rodzaj męski. Liczba emotywów przy intensyfikacjach przysłówkowych świadczy o ich preferencjach konotacyjnych.

ny, zdruzgotany, **kompletnie** oszłomiony, zaskoczona, zdziwiony, **nadzwyczaj** ciekaw, **nieopisanie** szczęśliwy, **nieprawdopodobnie** przygnębiony, zazdrosny, **niesamowicie** przestraszony, zakochany, zdenerwowany, zadowolony, **niewiarygodnie** szczęśliwy, ucieszony, **niewypowiedzianie** rad, szczęśliwy, wdzięczny, zły, **niezmiernie** ciekaw, dumny, przygnębiony, podekscytowany, rad, rozżalony, smutny, szczęśliwy, ucieszony, wdzięczny, zadowolony, zaskoczony, zdenerwowany, zdumiony, zdziwiony, **niezwykle** rad, roztargniony, zdenerwowany, zaskoczony, zmartwiony, zadowolony, **ogromnie** szczęśliwy, wdzięczny, zadowolony, zaniepokojony, **okropnie** nieszczęśliwy, szczęśliwy, **piekielnie** rozdrażniony, zadowolony z siebie, zazdrosny, **potwornie** szczęśliwy, nieszczęśliwy, zakochany, wściekły, zły, **szalenie** zakochany, zadowolony, wytęskniony, **zanadto** ciekawy, rozgoryczony, podniecony, zaskoczony, zadowolony, uszczęśliwiony, wstydlivi, zatroskani, **zbyt**/zbyt zadowolony, szczęśliwy, **zbyt** przerażony, rozdygotany, rozżalony nad sobą, szczęśliwy, wzburzony, zachwycony, zacierzewiony, zgnębiony, **zupełnie** spokojny, szczęśliwy, zgnębiony;

– czasownikiem, пр. **очень** боялся, волновался, испугался, нервничал, (об)радовался, скучал, страдал, **безгранично** волнуется, любил, **безмерно** боялся, восхищались, завидовал, любил, обожал, скучал, оскорбил, радуется, расстраивает, удивился, **безумно** жалел, завидовал, надеялся, (по)любил, понравился, стеснялся, **бесконечно** любил, радовался, удивляло, **крайне** удивились, сожалел, **несказанно** гордился, жалею, изумился, (об)радовался, (по)радовало, поразился, удивило, удивился, **невероятно** обрадовались, **невообразимо** скучал, **невыносимо** раздражали друг друга, страдал, **несказанно**, **невыразимо** жалел, любил, скучал, страдал, **неслыханно** удивил, **сильно** горевал, жалел, заволновался, любил, нервничал, пугается, рассердился, расстроился, сомневался, страдал, тосковал, **слишком** боялся, восхищался, любил, радуется(ся), расстраивает(ся), скучал, стеснялся, удивился, **смертельно** влюбился, возненавидели друг друга, боялся, испугался, обиделся, рассорился, ревновал, **страшно** боялся, волновался, жалел, нервничал, обрадовался, расстроился, ревновала, скучал, удивлялся, **ужасно** боялся, гордился, испугался, любил, обрадовался, поразился, разнервничался, разозлится, растерялся, стеснялась, удивляло, жалел, **чересчур** обрадовался, волнуется, **чрезвычайно** заинтересовало, смущало, **чрезмерно** удивил ее, любил, волновался, радовался, увлекся; **bardzo** się bał, denerwował, cieszył, kochał, przestraszył, rozgniewał, wstydził, wystraszył, zdziwił, żałował, **absolutnie** zachwycił, **bezgranicznie** kochał, **całkiem** się rozweselił, **kompletnie** zaszokował mnie, **ogromnie** się cieszył, bał, kochał, martwił, przeraził, **okropnie** się bał, cierpiał, tęsknił, przestraszył, rozgniewał, wstydził, wściekł, zakochał, zawstydzil, zirytował, zmartwił, **niesamowicie** zauroczył, zdenerwował go, **niewypowiedzianie** denerwowały go, **niezmiernie** cieszył się, kochali, poweselał, rozczuliło go, śmieszyło, uszczęśliwiło, zaczęło go złościć, zaskoczyło, zdziwił się, żałował; **zupełnie** zadowolilo go, **strasznie** się cieszył, bał, **szalenie** kochał, ucieszył się, **piekielnie** się bał, cierpiał, cieszyło go, denerwowało, (ze)złościł się,

zanadto kocham, kocham(y) się, nienawidził, obawiał się, pogardzał nią, uniósł się, żałował, *zanadto* się nie dziwił, nie rozgniewał, *zbyt/zbytnio* się bał, kochał, nienawidził, upajali się nadzieją, mógł *zbytnio* zachwycić;

– przysłówkiem lub predykatywem³, np. *очень* жаль, обидно, (не)приятно, стыдно, *безгранично* жаль, грустно, страшно, *безмерно* жаль, *бесконечно* жаль, *безумно* жаль, *крайне* жаль, *невероятно* приятно, *невообразимо* жалко, приятно, страшно, стыдно, *невыносимо* больно, грустно, жалко, неловко, скучно, сладостно, стыдно, тоскливо, *невыразимо* грустно, жалко, жалостно, печально, приятно, скучно, стыдно, тоскливо, *непередаваемо* жалко, страшно, стало *несказанно* жалко, *слишком* жаль, *смертельно* жалко самого себя, *чертовски* (не)приятно, *чрезвычайно* жаль, (не)приятно, стало *ужасно* жалко, обидно, приятно, стыдно; *bardzo* mi przykro, smutno, wstyd, żal, *niewypowiedzianie* mi głupio, przykro, żal, *niezmiernie* mi przykro, *okropnie* wstyd, *ogromnie*, *potwornie*, *straszliwie*, *strasznie* żal.

Z obserwacji materiału empirycznego wynika, że w obu językach intensyfikacja dotyczy najczęściej takich pozytywnych uczuć i emocji jak szczęście, radość i miłość, a z negatywnych – zdenerwowanie, strach, wstyd i żal⁴. Wyróżnione przysłówki wskazują na intensywność cechy, stanu czy reakcji psychicznej powyżej normy. Przysłówki *абсолютно*, *совершенно*, *совсем*; *całkowicie*, *zupełnie*, *kompletnie* sygnalizują maksymalny, pełny stopień intensywności, tj. taki, który nie może być zwiększony, np.:

Купальней, как и всем остальным, я не только доволен, но **совершенно восхищен** (П. И. Чайковский, *Письма Н. Ф. фон-Мекк*);

Весь вечер он **был абсолютно счастлив** (А. Геласимов, *Год обмана*);

Миша, так тот **совсем влюбился** в Триродова (Ф. К. Сологуб, *Капли крови*);

Byłem tak oszołomiony, zawstydzony, można powiedzieć: **całkowicie zdruzgotany**, że dałem się Kasi wziąć za rękę. Poprowadziła mnie do stołówki jak skrzywdzone dziecko (Z. Nienacki, *Księga strachów*);

I po raz pierwszy zasnąłem **zupełnie spokojny i szczęśliwy** (H. Grynberg, *Życie ideologiczne, osobiste, codzienne i artystyczne*).

Z kolei *слишком*, *чересчур*, *чрезмерно*; *zanadto*, *zbyt*, *zbytnio* oznaczają nadmierny stopień doznań emocjonalnych, przekroczenie pewnych norm, np.:

³ W literaturze przedmiotu predykatywy określane są różnymi terminami: słowa kategorii stanu, przysłówki predykatywne (предикативы, слова категории состояния, предикативные наречия). Nazywają one stany psychiczne i pełnią funkcję predykatywną w zdaniach bez subiekta wyrażonego formą mianownikową [zob. Mocarz 2005: 15–23].

⁴ Dla wskazania wysokiego stopnia żalu szeroko używane są połączenia intensyfikatorów z predykatywami *жаль*, *жалко*, *żal*, organizującymi typowe, zwłaszcza dla języka rosyjskiego, zdania stanowe z subiektem celownikowym. O modelach zdań stanowych [zob. Цейтлин 1976: 161–181].

– Простите, я виновата., **чересчур обрадовалась** находке и утратила бдительность... (Н. Александрова, *Последний ученик да Винчи*);

Он **был слишком счастлив** в эту минуту, чтоб о ком-либо печалиться (В. Курочкин, *На войне как на войне*);

Чрезмерно любил женщин и всю ту роскошь, которую можно приобрести за большие деньги (А. Бовин, *Пять лет среди евреев и мидовцев*);

Byłem człowiekiem szczęśliwym, **zbyt szczęśliwym**. Idąc za światłem, nie mogłem tak po prostu schodzić z tej drogi, by się pojawiać na zajęciach z dykcji czy wiersza (N. Terentiew, *Zwierzenia kontrolowane*);

Konrad miał bogate doświadczenia [...] Wcale nie **był zbytnio zadowolony**, kiedy Grażyna zawołała Patryka. Zdziwił się nawet, że chłopak wciąż jej słuchał (M. Harny, *Zdrajca*);

– Nic, tęskniłem za tobą strasznie. [...] **Zanadto** cię **kocham**, zdaje się. Nie poznaję siebie (S. Witkiewicz, *Pożegnanie jesieni*).

Typowe dla języka potocznego przysłówki *смертельно, страшно, ужасно, чертовски; diabelnie, огромnie, окропnie, piekielnie, потворnie, strasznie, straszлиwie, śmiertelnie* świadczą o nieobojętnym stosunku emocjonalnym do danego stanu rzeczy i łączą się z leksemami, zawierającymi już w swojej strukturze semantycznej wskazanie na bardzo wysoki stopień cechy, stanu, np.:

– Настя вдруг вслипнула. – Я боюсь, Юрка, я **смертельно боюсь**. Господи, если бы ты только знал, как мне страшно. (А. Маринина, *Стечение обстоятельств*);

И, в-третьих, я тебя **ужасно люблю**, я по тебе **ужасно тоскую**, я вижу тебя во сне и целую миллион раз (Б. Васильев, *Дом, который построил Дед*);

Мальчишка **страшно обрадовался** его звонку и спросил, не сможет ли он на каникулах пристроиться в его съемочную группу (В. Аксенов, *Новый сладостный стиль*);

Tak, to moja wina, moja! Jakże mi **straszliwie źal!** A odrobić już nie można niczego! Zapomnij mi krzywd! Rozstańmy się jak przyjaciele! Dla mnie wszystko się skończyło! (W. Reymont, *Rok 1794*);

Zawsze była brudasem i bałaganiarą, co **piekielnie** mnie **denerwowało** (M. Bukowski, *Wyścannik szatana*);

Jakaś ty szczęśliwa, Mirko, jakaś ty **strasznie szczęśliwa!** (M. Dąbrowski, M. Dąbrowska, *Ich noce i dnie*).

Intensyfikacja zwykle wiąże się z oceną: pozytywną bądź negatywną i większość intensyfikatorów łączy się z nazwami zarówno pozytywnych, jak i negatywnych emocji. Niektóre intensyfikatory przysłówkowe, np. *жутко, страшно, ужасно; strasznie, потворnie* nie mają jednak charakteru oceniającego, ich pierwotne znaczenie negatywne zostało utracone, stąd możliwe są połączenia *жутко/страшно/ужасно рад; strasznie/потворnie/окропnie się cieszy*. Są to użycia fakultatywne, potoczne: ‘bardzo, nadzwyczaj, niezmiernie’, a nie ‘przeróżająco, okropnie’. W mowie potocznej obu języków wśród intensyfikatorów wyrażających niezwykle natężenie emocji

przeważają te, które prymarnie miały bądź nadal mają odcień pejoratywny, jednak współczesne ich użycie wynika z potrzeby poszukiwania coraz świeższych, mocniejszych i nieutralizowanych form ekspresji, z pominięciem logicznych formuł określających znaczenie tych słów⁵. Przytoczone konstrukcje sygnalizują, że X cieszy się bardzo, niezmiernie.

Leksemy *безгранично, безмерно, бесконечно, беспредельно; крайне, предельно; bezgranicznie, maksymalnie, nadzwyczaj, niezmiernie, ogromnie, skrajnie* również oznaczają bardzo dużą intensywność doznawanej emocji. W ich znaczeniu zawarta jest ocena skalowanego zjawiska: przy *крайне* (= *очень, чрезвычайно*) jest to zwykle ocena negatywna, a przy pozostałych częściach pozytywna, np.:

Тем не менее, я был **безмерно счастлив**: впервые Водила понял меня так, как этого хотел я (В. Кунин, *Кыся*);

Мать и дочь **любили друг друга безгранично**, но сама любовь препятствовала их близости: более всего они боялись причинить друг другу огорчение (Л. Улицкая, *Пиковая дама*);

Он **выглядел крайне расстроенным** (Т. Соломатина, *Сонина Америка*);

Поэтому я был **крайне рад**, когда заседания кончились (А. Ф. Редигер, *История моей жизни*);

Wszystkim nam zrobiło się **niezmiernie smutno** (J. Brzechwa, *Akademia pana Kleksa*);

– Cesarzową wkrótce będziemy mieli w Nilfgaardzie. [...] Cesarz ponoć **ogromnie szczęśliwy**, więc i dla innych pragnie szczęścia (A. Sapkowski, *Wieża Jaskółki*);

Król **bezgranicznie kochał** swą małżonkę, królową, a ona całym sercem kochała jego (A. Sapkowski, *Wieża Jaskółki*);

– **Byłem nadzwyczaj ciekaw**, czy profesor uszanuje moje zaproszenie (J. Broszkiewicz, *Doktor Twardowski*).

Szczęście, miłość czy smutek nie mają granic, stąd ich intensywność może wzrastać w nieskończoność (*безмерно счастлив, безгранично любили; bezgranicznie kochał, niezmiernie smutno*), natomiast w kolejnych fragmentach intensywność emocji sięga najwyższych granic i nie może się już zwiększyć (*крайне расстроен, рад; надzwyczaj ciekaw*).

Semantyka intensyfikatorów *невообразимо, невыразимо, непередаваемо, несказанно, неслыханно; неописанно, несататовичие, niewiarugodnie, niewuropowiedzianie* itp. wskazuje na tak wysoki stopień doznań emocjonalnych, że nie mogą one być przedstawione lub opisane za pomocą dostępnych środków językowych, że mówiącemu / piszącemu brakuje dostępnych słów do ich wyrażenia, np.:

Невыразимо счастлив такому исходу дела и делюсь с Вами своею радостью (А. Макареня, *И находка ленинградская...*);

⁵ Zob.: [Родионова 2004: 308–309]; źródło elektroniczne: http://pwsz.chelm.pl//poradnia_jezykowa/index_2.php?id_k=5&id_p=84 (07.09.2017).

И было стыдно, **невообразимо стыдно** так встречаться со своей мечтой (Л. Дурнов, *Жизнь врача*);
Sara w odpowiedzi kłoniła głowę, zapłoniona, zmieszana, **niewypowiedzianie szczęśliwa** (Z. Kossak, *Przymierze*);
Znajomy z lotniska krzyknął gromko i spod ziemi wyrósł jeszcze jeden człowiek.
Nie ucieszyłem się wcale, bo 1) **niewiarygodnie byłem** już **ucieszony**; 2) zaprag-
nąłem samotności (I. Karpowicz, *Nowy kwiat cesarza*).

Jak widać, duża jest różnorodność adwerbialnych wykładników wysokiego stopnia intensywności przeżywanego stanu emocjonalnego w języku rosyjskim i polskim. Obok neutralnego *очень/bardzo* są to nacechowane stylistycznie synonimiczne intensyfikatory przysłówkowe typu *абсолютно, безгранично, безмерно, бесконечно, крайне, невероятно, невыносимо, невыразимо, неслыханно, необыкновенно, несказанно, сильно, слишком, смертельно, совершенно, страшно, ужасно, чересчур, чертовски, чрезвычайно, чрезмерно; абсолютно безгранично, целиком/całkowicie, kompletnie, надзвычай, nieopisanie, неправдоподобно, niewiarygodно, niezmiernie, niezwykle, огромно, окропно, piekielно, потворно, straszливо, страшно, szalenie, zanadto, збытно / zbyt, zupełnie*. Wyrażają one stopień intensywności emocji w sposób istotny przewyższający normę: sygnalizują maksymalny, pełny stopień intensywności, tj. taki, który nie może być zwiększony (*абсолютно, совершенно, совсем; безмерно, безгранично, бесконечно, беспредельно, крайне, предельно; całkowicie, kompletnie, zupełnie; безгранично, максимально, надзвычай, niezmiernie, огромно, skrajно*), oznaczają nadmierny, przekraczający przyjęte normy stopień doznań (*слишком, чересчур, чрезмерно; zanadto, zbyt, збытно*) bądź wskazują na tak wysokie natężenie emocji, że trudno je przedstawić lub opisać dostępnymi środkami językowymi (*невообразимо, невыразимо, непередаваемо, несказанно, неслыханно; неopisanie, niesatomowicie, niewiarygodно, niewypowiedzianie*). Odnoszą się do stanu emocjonalnego nazwanego przymiotnikiem lub imiesłowem, przysłówkiem (predykatywem) i czasownikiem. Większość z nich określa zarówno emocje pozytywne, jak i negatywne.

Bibliografia

- A p r e s j a n J. D. 1994. *Naiwny obraz świata a leksykografia*, „Etnolingwistyka”, t. 6, s. 5–12.
- C h u d y k D. 2006. *Semantyka i łączliwość przysłówków gradualnych w języku rosyjskim w porównaniu z ekwiwalentami polskimi (na materiale tekstów literatury pięknej)*, Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.
- G r z e g o r c z y k o w a R. 1975. *Funkcje semantyczne i składniowe polskich przysłówków*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk: Ossolineum.
- M o s a r z M. 2005. *Predykatywy leksykalne w konfrontacji przekładowej*, Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL.

- S t r a ś E. 2008. *Kategoria intensywności we frazeologii języka polskiego i rosyjskiego*, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- W o ł o d ź k o E. 1984. *Przysłówki w języku polskim i rosyjskim*, Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.
- Z m a r z e r W. 1985. *Charakterystyka semantyczna czasowników stanu psychicznego w języku rosyjskim i polskim*, Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.
- Źródło elektroniczne: http://pwsz.chelm.pl//poradnia_jezykowa/index_2.php?id_k=5&id_p=84 (07.09.2017).
- Е г о р о в а В. Н. 2009. *К вопросу определения интенсивности в современном языкознании*, „Вестник Нижегородского университета им. Н. И. Лобачевского”, № 6 (2), s. 224–226.
- Г р и г о р ь е в а С. А. *Степень и количество (русские наречия: очень, весьма, сильно, полностью, целиком)*, [в:] *Труды Международного семинара „Диалог 2001” по компьютерной лингвистике и ее приложения*, [w:] электронный ресурс: http://www.dialog21.ru/trends/archive_article.asp?param=6668&y=2001&vol=6077 (15.06.2017).
- К р ж и ж к о в а Е. 1974. *Количественная детерминация прилагательных в русском языке*, [в:] *Синтаксис и норма*. Отв. ред. Г.А. Золотова, Москва: Наука.
- Р о д и о н о в а С. Е. 2004. *Интенсивность и ее место в ряду других семантических категорий*, [в:] *Славянский вестник*, вып. 2: К 70-летию В. П. Гудкова, Москва: МАКС Пресс, s. 300–313.
- Р о д и о н о в а С. Е. 2005. *Семантика интенсивности и ее выражение в современном русском языке*, [в:] *Проблемы функциональной грамматики. Полевые структуры*. Ред. А. В. Бондарко, Санкт-Петербург: Наука, s. 150–168.
- Ц е й т л и н С. Н. 1976. *Синтаксические модели со значением психического состояния и их синонимика*, [в:] *Синтаксис и стилистика*. Ред. Г. А. Золотова, Москва: Наука.
- Słownik synonimów języka rosyjskiego*, [w:] źródło elektroniczne: <http://synonymonline.ru> (08.08.2017).
- Рeтnу слoвнiк снoнoнiмoв jэзыкa рoсыjскiego*, [w:] źródło elektroniczne: <http://словарь-синонимов.рф> (08.08.2017).
- Słownik synonimów języka polskiego*, [w:] źródło elektroniczne: <http://synonim.net> (08.08.2017).